

Röportaj: Yeni Asya Gazetesi

Muharrem Balcı Kimdir:

1979 yılında fiilen avukatlık yapmaya başladım. Halende serbest avukatlık yapıyorum. Görüşlerimi yazıya aktarma alışkanlığım vardır. Hukuk mantığı, formasyonu, adalet mekanizması ve sorunları alanında birçok kitap ve makale ortaya çıktı. Ayrıca genç hukukçu arkadaşlarla beraber GENÇ HUKUKÇULAR HUKUK OKUMALARI PROGRAMI kapsamında düzenli olarak hukuk eksenli çalışmalar yapıyoruz. Avukatlığın yanında bir çok kuruluştta gönüllü görevlerim vardır. Özgeçmişimi ayrıca takdim edeceğim.

Açıkçası izafi iktidar odakları olan hükümet makamları ve politika yerine, gerçek iktidar odakları olan hukuk kurumları ile sivil toplum kuruluşlarındaki çalışmalarını önemseydiğim için hareket halinde, hayatın içinde ve koşuşturmacalı bir hayatı seçtim. Zaten baro seçimleri için hazırladığımız broşürlere baktığımız zaman “Çantalı avukat” deyimini görürsünüz. Bu çantalı avukat tabiri, adliye koridorlarında, mahkeme salonlarında “hukuk hareketi” denen bir konsept dahilinde hak arama bilincinin yerleştirilmesi ve hukukun tüm toplumun kılcal damarlarına kadar dağılması için gerekli olan altyapı ve atılımı göstermek için var gücüyle çalışma anlamına geliyor.

İstanbul Barosu’na neden Başkan olmak istiyorsunuz?

Yıllar yılı özgürlükler için savaş verdiğimizizi düşünüyorum. Kendimizin değil, adalet gereği herkesin özgürlüğü için. Hukuku da bir hayat tarzı olarak algılayarak halkın hukuktan beklendiklerinin yerine getirilmesi için ve hakkımız olanların alınması ve savunulması için, hakka dayanan değerlerimizin hukukunu yerine getirmek için var gücümüzle çalışıyoruz. Birbirimizin katkılarını ve emeklerini paylaşarak hakkımızı arıyor ve bu arama ve yama bilincinin tüm herkese aşlamaya gayret ediyor, sorunlarımızın çözümünün de buradan geçtiğini biliyoruz. Neticede Özgürlüklerimiz uğrunda seferimizi zaferin kendisi olarak değerlendiriyoruz. Ülkemizin sorunlarının çözümünde barolar eşsiz açılımlar yapabilir ve baro kurumu, bundan kat be kat fazlasını başarabilecek bir potansiyelde. Halkın gerçek arzularını ve umutlarını yeşertmede misyonumuz gereği hukuku kullanarak yapacağımız çok işimiz var. Çünkü beklentilerimizi birilerinin gelip bizim önümüze koymayacağını biliyoruz. İnsanlarla yan yana, omuz omuza, ahlaksızlığın, işkencenin, hukuksuzluğun karşısında durabilmek için hedefimize açılım kazandıracak imkanların savaşını vermemiz gerekiyor. Bunu da tüm meslektaşlarımızdan bekliyorum.

İstanbul Barosu, dünyanın üçüncü büyük barosu, böyle bir kurumun yönetimine talip olduğunuza göre mutlaka sizi diğer adaylardan ayıran projeleriniz vardır. Bu projelerden bahsedebilir misiniz?

Proje ve tasarılarımızı kasaba politikacısı gibi sadece kullan at broşürlerde söylemeyi düşünmedik. Projelerimizi dört kitap halinde yayınlıyoruz. Bu kapsamda CMUK, Adli Yardım, Avukatların Sosyal Güvenceleri ve Savunma Hakkı konularında hem meslektaşlarımızın hem de toplumumuzun önünü açacak tespitlerimizi ve çözümlerimizi kitaplaştırdık, meslektaşlarımıza ücretsiz dağıtıyoruz.

Projelerimiz, her şeyden önce hak arama bilincinin yaygınlaştırılmasına, mesleğin saygınlığına ve onuruna katkı yapacak; evrensel ve doğal hak ve özgürlüklerin tekrar tekrar ve bıkmadan hatırlatılmasına yardımcı olacak bir temel üzerine oturuyor.

Projelerimiz, savunmayı adalet mekanizmasının sadece bir ayağı değil, kurucu unsuru olarak gören, meslek örgütünün vesayet altına girmesini sindirmeyen, kendini vatandaşa karşı devletin hamisi olarak görmeyen bir baronun, özgürlüklerin teminatı ve sigortası olması gerektiğine dair bir fikre dayanıyor. Diğer taraftan da avukatların işlerini severek, ferah ve refah içinde yapmalarını sağlamaya dair bir fikir.

Mevcut yönetimin sizin gördüğünüz eksiklikleri nelerdir?

Mesleğin önünü açacak ve açılım kazandıracak çalışmalar yapmak için uğraşmıyorlar. Mevcut yönetimin meslek sorunlarına karşı duyarlılığı yok. İdeolojik yaklaşımları ve örgütsel faaliyetleri her şeyden kutsal ve önce geliyor. Diğer taraftan Baro, Adalet Bakanlığının vesayetindeki Barolar Birliğinin vesayetindedir. Disiplin hukukunu giyotin gibi kullanarak meslektaşlarımızı mağdur ediyorlar. Stajyerlerin bitmiş stajlarını yakıyorlar. Biraz zamanları olsa eminim tırnak kontrolü bile yaparlar. Avukatların bağımsızlığı ve savunmanın önemi üzerine hiç gitmemişlerdir. Adli yıl açılışlarında bile savunma ve avukat sözcükleri söylemelerine yansımamaktadır. Baronun dayattığı meslek ilkeleri ve çalışma usulleri meşruiyetten uzaktır. Bunlar devletin kollarının uzamasından ve işlevselliğini arttırmaktan başka bir işlev görmüyor.

Türkiye’de adalet sisteminin işleyişinden memnun musunuz? Eğer memnun değilseniz bunların düzeltilmesi için teklifleriniz nelerdir?

Adalet mekanizmasından memnun olan insanların kafasındaki adalet mefhumunda sorunlar var. Adalet, bir şeyin değerini doğru olarak takdir etmektir. Hukuk sistemimiz insanın değerini doğru olarak tespit edebilmekten yoksundur. Avrupa’ya uyum sürecinde toplumun temel dinamiklerinden yoksun, dayatma ve baskılarla, köşeye sıkışmamak için, politik olarak tanınan bir dizi hak mevzuat ortaya kondu.

Devletin, bireylere özgürlük teneffüs ettirmek gibi bir derdi yok. Yasalar yapılıyor, fakat devlet hala vatandaşlarını fişlemeye, yasal toplantıları kamera ile izlemeye, kanunla yapılması gereken düzenlemeleri idari işlemlerle yapılmaya devam ediliyor. Adalet mekanizmasının dayandığı bir tarihsel ve siyasal tasavvur veya felsefe yok. Tarih tekerrür ediyor ve ne yazık

başlangıçtaki kopyacılık ve resepsiyon hareketi devam ediyor. Sonuçta da çıkan düzenlemeler içselleştirilemiyor. Çünkü şu anki mantık, hukukun bir gecede tüm her şeyi değiştirebileceğine inanılan, fıtratı ve yaşanan toprağın geleneklerini ve tabiatını yok sayan devrimci mantıktan farklı değil.

Yaşanılan bu yanlış sürecin karşısı yukarıdaki söylemlerimizin içinde. Önce hukuk diyoruz ve bunun hukuk mantığı kapsamında yapılması gerektiğine işaret ediyoruz.

Türkiye-Avrupa Birliği süreci ile ilgili hukuki alanda yapılan yeniliklere nasıl bakıyorsunuz? Örneğin DGM'lerin kaldırılması, idam cezasının kaldırılması, TCK'nın değiştirilmesi vb... Bu bağlamda AB'nin son ilerleme raporunu nasıl buluyorsunuz?

TCK değişti, nerdeyse Ceza kanunlarının karakteristiği temel ilkeler çiğnenerek geçti. Temeli kontrolcü olan mehzaz bir kanunun üst katlarına bazı özgürlük pencereleri açılarak yasalaştı. Her ne kadar AB, TCK'nın çıkışını hak ve özgürlüklerin artması için olumlu bir gelişme olarak görse de, gerçekte hak ve özgürlükler lehine kapsamlı bir iyileşmenin olmadığını AB de iyi biliyor. Yeni TCK'da uygulayıcılara tanınmış takdir aşırı yetkilerini kullanmada ne kadar taraflı olabileceklerini 28 Şubat sürecinde yaşadık. Askeri bürokrasiden brifing alan yargıçlara tanınan bu aşırı yetkilerin, hak arama özgürlüğünün önünde önemli bir engel olacağını düşünabilmek çok zor değildir.

Yeni TCK'da, devlet egemen mantığın değişiminin ipuçlarına dair zerre iz bulamazsınız. DGM'ler kalktı ama sadece tabelaları kalktı. Devletin ve adalet sisteminin ta içinde yaşıyor. Güvelik kaygısının artık güven duyma anlayışına dönüştüğünü zannederseniz hata edersiniz.

AB de Türkiye'deki hak ihlallerinin hepsiyle ilgilenmiyor. İlerleme Raporunda Azınlıklar, Aleviler, gayrimüslimlerle ilgileniyor, fakat halkın çoğunluğunu oluşturanlar ne hikmet gözden kaçırılıyor. Türkiye AB ile stratejik ve politik bir beraberlik için hukuk alanında değişimler yapıyor, sonuçta da sanki haklar ve haklar iyileşmiş gibi oluyor. Toplumun doğal ihtiyaçları doğrultusuyla, değişimin doğrultusu birbirine ters. Türkiye'de meydana gelen hukuksuzluklar AB için bir skandal değildir, sadece bir dokümandır.

Türkiye'nin gündeminde uzun yıllardır devam eden başörtüsü yasağı meselesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Hukuki anlamda bu sorunun çözümü zor mu?

Çözüm teşebbüsüne bildiğiniz gibi aralıklarla başvuruluyor. Bu girişimlerde ne yazık ki yasağın şiddetini ve kararlılığını arttırıyor, çünkü başörtüsü sorunu çözmek için gerekli olan kararlılık gösterilemiyor. İktidar bile halkın kendi sorununa sahip çıkmadığını söyleyerek hem yıllardır başörtüsü çözümü için verilen sivil kalkışmaları yoksaydı.

Esasen başörtüsü yasağını, asırlar boyunca oluşmuş toplumsal kodların ve inançların devletçi ve seçkin elit tarafından hukuk araç yapılarak bertaraf edilmesini batılaştırma tecrübesinin bir parçası olarak okuyabiliriz. Başörtüsü de bir sembol, fakat hakkın ve adaletin, toplumun

dokusuyla uygun fitri uygulamaların ülkede yeniden yeşereceğine dair duyulan umuda ilişkin bir sembol.

Çözüm, topyekun ve kararlı bir mücadeledir. Hukukun seferber edilmesiyle birlikte kapsamlı ve hayatın içinde bir muhalefet gerekiyor. Tabii görece iktidarların ve sivil örgütlerinin bu hareketliliği ve bilinci yılmadan gündeme taşınması ve tetiklemesi gerekiyor. Gelecek kuşakların bizden alacakları hukuk, eylem ve altyapı mirası sorunun çözümünde onlara büyük bir kolaylık sağlayacak. Zaten insanlık onuru, hukuksuzluğun ortadan kalkması için gerekirse tüm yasal düzenlemelere dahi karşı durmayı gerektiriyor.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Özdemir Özok'un "İmam Hatip Mezunu bir Başbakan'ı içime sindiremiyorum" açıklaması olmuştur. Böyle bir açıklama yapan mesleki kuruluşun başkanı nasıl halen bu kurumun başında kalabiliyor? Bu açıklama Başbakan'a eleştiri sınırlarının ötesinde bir saldırı değil mi?

Bu tabii ki eleştiri sınırlarının ötesinde bir saldırı. Ama sadece başbakana değil, tüm imam Hatip mezunlarına yapılan bir saldırı. Baro başkanının konumuyla kel alaka bu laf Barolar Birliği Yönetiminin gerçek işleriyle uğraşmadığını, ideolojik başka iş ve emeller peşinde olduğunu gösteriyor. Barolar Birliği ve bazı barolar, kendilerini devletin veya statükonun ajanları, muhafızları olarak görme geleneğini sürdürme kararlılıklarında. Kaldı ki imam Hatip liseli olmak ayıplı bir şey değil, her insanın İmam Hatip Lisesinde okuma hakkı var.

Savunmayı temsil eden kurumun başkanı, hukuk mantığından ve kültüründen nasibini almamış bir ifadeyle, işlevi hukukça düzenlenmiş bir öğretim kurumuna ve mensuplarına ayıp isnat ediyor. İmam Hatip Mezunları Derneği konuyla alakalı bir tazminat davası açtı. Bu tür hukuki girişimler mekanizmayı sorgulamak ve dürüstlüğünü test etmek açısından önemli.